

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLITIE „Alexandru Ioan Cuza”**

TEZĂ DE DOCTORAT

(REZUMAT)

**PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR DE
AUTOR ȘI A DREPTURILOR CONEXE**

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

Prof. univ. dr. COSTICĂ VOICU

DOCTORAND:

TOMA ALISA VALERIA

Teză elaborată în vederea obținerii titlului de DOCTOR

în “Ordine publică și siguranță națională”

Bucuresti

2016

*„Oricine am fi, oriunde am trăi și în orice condiții,
toți avem capacitatea de a crea.
Această creativitate și inventivitate umană este în măsură
să amelioreze calitatea vieții noastre, în toate domeniile.”*
Gurry Francis – Președinte O.M.P.I.

Proprietatea intelectuală reprezintă „drepturile asupra creațiilor intelectuale din domeniul științific, literar și artistic - în ultimele decenii și asupra creațiilor tehnologice - pe de o parte și domeniul industrial pe de altă parte, la care se adaugă drepturile asupra semnelor distinctive”.

Scopul proprietății intelectuale este de a promova condițiile care permit creativității și capacității de inovare să dea roade la scară planetară, spunea Gurry Francis în urmă cu doi ani¹.

De o importanță istorică este și angajamentul interguvernamental de a se face cunoscute tradițiile unui stat (TK – traditional knowledge), expresiile culturale tradiționale (TCEs – traditional cultural expressions) în calitate de proprietăți intelectuale.

Cele mai multe opere protejate prin dreptul de autor, își au izvorul în creațiile tradiționale, folclorice, îmbunătățite și adaptate realității, pentru satisfacerea noilor nevoi.

În cursul anului 1972, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație și Cultură a adoptat, în cadrul Conferinței Generale a UNESCO, Convenția Patrimoniului Mondial - invitând statele membre să își prezinte fiecare, bunurile ce fac parte din patrimoniul lor cultural, pentru ca mai apoi acestea să fie incluse

¹http://www.biblioteca.ct.ro/osim_2013.pdf, accesat și la data de 06.09.2015, ora 06:10 AM;

în lista Patrimoniului Mondial UNESCO, cu scopul de a beneficia de protecție internațională.

Mijlocul prin care se poate depăși suferința, este apelul la obiceiurile tradiționale - care au rolul de a readuce starea de bine și de armonie pe care le-a pierdut societatea.

„Păstrarea tradițiilor obligă automat masa de oameni să fie unită, să se bucure împreună de produsul cultural al grupului și să mențină unitatea națională.”²

Dreptul de autor conferă autorilor de opere ale spiritului, pe lângă drepturi morale și un drept patrimonial exclusiv de a autoriza folosirea operei lor în orice mod, ceea ce face ca opera să fie tratată ca orice alt bun material de care se poate dispune într-un mod similar acestor bunuri.

Există două rațiuni care au condus la instituirea dreptului de autor în societatea modernă, una fiind aceea ca autorul să poată rămâne stăpân pe folosința care este dată operei sale - și să poată pretinde, în această calitate, o remunerație, iar a doua rațiune, este pentru ca societatea să poată avea acces la opera sa.³

Pe rând au fost adoptate mai multe legi în ceea ce privește recunoașterea drepturilor asupra proprietății intelectuale, în prezent, drepturile de autor și cele conexe fiind reglementate de *Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe*.

La ora actuală, în România, protecția și promovarea proprietății intelectuale, cu toate componentele ei, sunt realizate în acord cu „Strategia drepturilor de proprietate intelectuală în Europa”, Strategie ce are la bază Convenția de la Berna, Convenția de la Roma, Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală, care constituie anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, semnat la Marrakech

²<https://andreimeszaros.wordpress.com/2012/11/22/inconstientul-colectiv-in-formarea-si-pastrarea-traditiilor-la-romani/> accesat și la data de 05.09.2015, ora 6:38 AM) Apud: Alisa Valeria Toma, Corelația dintre manifestările membrilor unei națiuni și tradițiile naționale existente, Oradea, 2015;

³Prelucrare: Viorel, Roș, Dragoș, Bogdan, Octavia, Spineanu-Matei – *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București 2005;

la 15 aprilie 1994 și care a fost aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3, denumit „Acordul TRIPS”.

De asemenea, la articolul 151² din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, este stipulat că această lege „transpune prevederile următoarelor acte normative comunitare:

a) Directiva Consiliului 91/250/CEE din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 122 din 17 mai 1991;

b) Directiva Consiliului 92/100/CEE din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 346 din 24 noiembrie 1992;

c) Directiva Consiliului 93/83/CEE din 27 septembrie 1993 privind armonizarea anumitor dispoziții referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 248 din 6 octombrie 1993;

d) Directiva Consiliului 93/98/CEE din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 290 din 24 noiembrie 1993;

e) Directiva Parlamentului European și a Consiliului 96/9/CE din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 077 din 27 martie 1996;

f) Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/29/CE din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor

conexe în societatea informațională, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 006 din 10 ianuarie 2002;

g) Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/84/CE din 27 septembrie 2001 privind dreptul de suită în beneficiul autorului unei opere de artă originale, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 272 din 13 octombrie 2001;

h) Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2004/48/CE din 29 aprilie 2004 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 157 din 30 aprilie 2004”, directive pe care le voi prezenta în cele ce urmează, împreună cu modificările aduse.

 ***PROTECȚIA DREPTULUI DE AUTOR ȘI A DREPTURILOR
CONEXE, PRIN INTERMEDIUL MIJLOACELOR DE DREPT
ADMINISTRATIV, CIVIL ȘI PENAL***

Apărarea dreptului de autor prin mijloace de drept administrativ

Titularii drepturilor sunt protejați și prin supravegherea activităților organismelor de gestiune colectivă de către reprezentanții O.R.D.A., care pot lua măsuri împotriva organismului dacă nu-și respectă obligațiile, iar directorul general poate retrage avizul acordat.

În procedura de contencios administrativ, potrivit dispozițiilor art. 138³ din Legea nr. 8/1996, organismele de gestiune colectivă pot atacata deciziile directorului general al O.R.D.A., decizii care privesc termene acordate de acesta pentru intrarea unui organism în legalitate, în situația în care a încălcat obligațiile prevăzute în art 130, 133, 134, 134¹, 135 sau art. 138², alin. (2).

Dacă instanța de judecată respinge acțiunea organismului, decizia rămâne definitivă iar ORDA retrage temporar avizul prevăzut la art. 125. Efectul retragerii temporare a avizului, este suspendarea activității organismului de gestiune

colectivă, până la schimbarea administratorului general de către adunarea generală.

Titularii de drepturi recunoscute și protejate prin legea nr. 8/1996 cu modificările și completările ulterioare, pot solicita instanțelor de judecată sau altor organisme competente, după caz, *recunoașterea* drepturilor lor și *constatarea încălcării* acestora și pot *pretinde acordarea de despăgubiri* pentru repararea prejudiciului cauzat. Aceleași solicitări pot fi formulate în numele și pentru titularii de drepturi de către organismele de gestiune, de către asociațiile de combatere a pirateriei sau de către persoanele autorizate să utilizeze drepturi protejate prin prezenta lege, conform mandatului acordat în acest sens. Când o acțiune a fost pornită de titular, persoanele autorizate să utilizeze drepturi protejate prin prezenta lege pot să intervină în proces, solicitând repararea prejudiciului ce le-a fost cauzat.

Legiutorul român a reglementat posibilitatea luării de măsuri provizorii și asiguratorii, fără citarea pârâtului, pentru a se conforma regulilor stabilite prin Acordul TRIPS și după modelul așa numitei „Ordonanțe Anton Piller”, ordonanță folosită în dreptul anglo-saxon.

Apărarea dreptului de autor prin mijloace de drept civil:

Titularii de drepturi de autor au la îndemână mai multe acțiuni civile, în cazul în care le-au fost încălcate drepturile morale și patrimoniale: acțiunea în răspundere civilă delictuală, acțiunile în concurență neloială, acțiunea contractuală, mai rar: acțiunile în îmbogățire fără justă cauză, acțiunea pentru plata nedatorată, acțiunea în contrafacere.

Apărarea dreptului de autor prin mijloace de drept penal:

Sanționarea penală a faptelor îndreptate împotriva titularilor drepturilor de proprietate intelectuală se referă, de obicei, la cazuri de contrafacere (care încalcă drepturile de marcă), piraterie și plagiat (încălcarea drepturilor de autor).

Infracțiunile deschid - independent de calea acțiunii penale - și calea acțiunii civile, care de obicei se judecă împreună.

Anumite fapte care aduc atingere dreptului de autor, au fost încadrate juridic în sfera infracțiunilor, întrucât prezintă un grad de pericol ridicat pentru societate.

METODELE DE CERCETARE FOLOSITE

Pentru a demonstra cu mai mare convingere necesitatea protejării dreptului proprietății intelectuale, am folosit **metoda cercetării calitative și metoda cercetării cantitative**, respectiv focus-grupul și chestionarul de opinie – pe care le-am aplicat astfel:

- Focus-grupul (denumit în continuare tipul „A”), la nivelul a 18 subiecți, ce manifestă activități tangențiale dreptului de autor și drepturilor conexe;
- Chestionarul de opinie (denumit în continuare tipul „B”), în rândul a 15 subiecți, ce nu manifestă neapărat preocupări majore referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe;
- Subiecții sunt persoane pe care le cunosc personal: actuali colegi/foști colegi.

 Dreptul de autor are un conținut complex și trebuie înțeles atât ca drepturile morale ale autorului asupra operei, cât și ca dreptul patrimonial pe care îl are autorul asupra operei

✓ **Drepturile morale** de autor sunt: dreptul de divulgare; dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei; dreptul de a decide sub ce nume va fi adusă opera la cunoștința publică; dreptul de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei modificări, precum și oricărei atingeri

aduse operei, dacă prejudiciază onoarea sau reputația sa; dreptul de a retracta opera, despăgubind, dacă este cazul, pe titularii drepturilor de utilizare, prejudiciați prin exercitarea retractării.

✓ **Drepturile patrimoniale** de autor sunt: dreptul de reproducere a operei, dreptul de distribuire, dreptul de a importa opera, dreptul de a împrumuta opera, dreptul de comunicare publică, dreptul la radiodifuzare a operei, dreptul la retransmitere a operei prin cablu, dreptul de a realiza opere derivate, dreptul de suită datorat autorului.

DURATA DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

În concordanță cu normele europene, Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, stabilește la art. 25 alin. (1) pentru drepturile patrimoniale prevăzute la art. 13 (reproducerea operei, distribuirea operei, importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor realizate, cu consimțământul autorului, după operă, închirierea operei, împrumutul operei, comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public, radiodifuzarea operei și retransmiterea prin cablu a operei) și art. 21 (dreptul de suită), următoarele termene de protecție:

- tot timpul vieții autorului, pentru autor,
- timp de 70 de ani de la decesul autorului, pentru moștenitori, oricare ar fi data la care a fost adusă opera la cunoștința publicului în mod legal. Dacă nu există moștenitori, durata este aceeași pentru exercitarea drepturilor de către organismul de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație.

Articolul 25, alin. (2) stabilește durata protecției pentru *operele ce nu au fost divulgate* niciodată, astfel:

- 25 de ani de la data aducerii operei la cunoștința publică în mod legal în cazul operelor care nu au fost divulgate niciodată înăuntrul termenului de protecție prevăzut la alin. (1).

Articolul 26 alin. (1) stabilește durata protecției pentru *operele aduse la cunoștința publică sub pseudonim*, astfel:

- 70 de ani de la data aducerii operei sub pseudonim sau fără indicarea autorului la cunoștința publică, în mod legal pentru autor, moștenitori/organismul de gestiune colectivă.

Articolul 26 alin. (2) stabilește durata protecției de:

- tot timpul vieții autorului plus 70 de ani de la decesul său pentru moștenitori/organismul de gestiune colectivă, dacă identitatea autorului a fost dezvăluită public înainte de expirarea termenului de 70 de ani de la aducerea operei la cunoștința publică în mod legal, sub pseudonim sau fără indicarea autorului potrivit art. 26, alin. (1) sau dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nici o îndoială asupra identității autorului.

Articolul 27 alin. (1) stabilește durata protecției *operelor realizate în colaborare*, astfel:

- 70 de ani de la moartea ultimului coautor al unei opere realizate în colaborare, pentru moștenitori/organismul de gestiune colectivă. Se observă că supraviețuirea unui autor profită moștenitorilor celuilalt/celoralți autori, motivat de faptul că, pentru elaborarea operei a fost necesară contribuția fiecăruia.

Articolul 27 alin. (2) stabilește durata protecției de:

- 70 de ani de la decesul fiecărui coautor pentru moștenitorii fiecăruia în mod separat, dacă se pot individualiza contribuțiile coautorilor, la elaborarea unei opere în colaborare.

Articolul 28 stabilește termenul *operelor colective* astfel:

- 70 de ani de la data aducerii operelor colective la cunoștința publică, pentru moștenitori/ organismul de gestiune colectivă. Dacă opera nu a fost divulgată în termen de 70 de ani de la crearea ei, durata protecției expiră.

Articolul 30 stabilește durata protecției *programelor pentru calculator*, astfel:

- tot timpul vieții autorului unui program pentru calculator,

- 70 de ani de la decesul autorului programului pentru calculator, pentru moștenitori/ organismul de gestiune colectivă,

- 70 de ani de la decesul ultimului coautor al unui program pentru calculator, pentru toți moștenitorii coautorilor,

- 3 ani pentru unitatea angajatoare a autorului angajat, care a creat opera ca urmare a îndeplinirii obligațiilor de serviciu, dacă a fost introdusă o clauză cu privire la cesionarea drepturilor de autor în favoarea angajatorului, dar în lipsa unei clauze contractuale cu privire la termen stipulate în contractul individual de muncă, potrivit art. 44, alin. (2) din lege,

- perioada stipulată expres în contractul individual de muncă, pentru unitatea angajatoare, potrivit art. 44 alin. (2) din lege.

ORGANISMELE DE GESTIUNE COLECTIVĂ

Titularii drepturilor de autor și ai drepturilor conexe, sunt ajutați în gestionarea lor, de către organizațiile cu atribuții în gestiunea acestor drepturi.

Gestiunea colectivă reprezintă „*calea cea mai frecvent utilizată pentru administrarea drepturilor de autor și conexe. Gestiunea colectivă se face numai*

pentru operele și prestațiile aduse anterior la cunoștința publică”, aceasta fiind condiția cerută pentru gestiunea colectivă a operelor.⁴ Astfel, „în cadrul unui sistem de gestiune colectivă, titularii de drepturi autorizează organismele de gestiune colectivă să controleze utilizarea lor, să negocieze cu potențialii utilizatori, să le acorde licențele în schimbul plății unei remunerații corespunzătoare, fixate pe baza unui sistem tarifar și a unor condiții potrivite, să colecteze această remunerație și să o repartizeze între diferiți titulari de drepturi.

Potrivit art. 123¹ din Legea nr. 8/1996, cu modificările ulterioare (Legea nr. 285/2004), „Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea următoarelor drepturi:

- a) dreptul la remunerație compensatorie pentru copia privată,*
- b) dreptul la remunerație echitabilă pentru împrumutul public prevăzut la art. 14⁴ alin. (2),*
- c) dreptul la suită,*
- d) dreptul de radiodifuzare a operelor muzicale,*
- e) dreptul de comunicare publică a operelor muzicale, cu excepția proiecției publice a operelor cinematografice,*
- f) dreptul la remunerație echitabilă recunoscut artiștilor interpreți și producătorilor de fonograme pentru comunicarea publică și radiodifuzarea fonogramelor de comerț sau a reproducerilor acestora,*
- g) dreptul de retransmitere prin cablu.”*

Potrivit art.123² din același text de lege, „pot fi gestionate colectiv următoarele drepturi:

- a) dreptul de reproducere a operelor muzicale pe fonograme sau videograme,*
- b) dreptul de comunicare publică a operelor,*
- c) dreptul de împrumut, cu excepția cazului prevăzut la art. 123¹ alin. (1) lit. (b),*
- d) dreptul de radiodifuzare a operelor,*

⁴Rodica, Pârvu; Ciprian Raul, Romițan; *Dreptul de autor și drepturile conexe*, Editura All Beck, București 2005, p. 52;

e) *dreptul la remunerație echitabilă rezultată din cesiunea dreptului de închiriere prevăzut la art. 111¹ alin. (1).*”

Dacă analizăm și art. 123³ în care este prevăzut faptul că „drepturile prevăzute în prezentul capitol, cu excepția celor prevăzute la art. 123¹ și 123², pot fi gestionate prin intermediul organismelor de gestiune colectivă, numai în baza mandatului special acordat de titularii de drepturi” s-ar părea că legiuitorul face o delimitare între drepturile de mai sus, prevăzute în cele două articole și restul drepturilor, ca de exemplu dreptul de reproducere în modalități neprevăzute în cele două articole, sau dreptul de distribuire a operei.⁵

În domeniul dreptului de autor există 9 organisme de gestiune colectivă, respectiv:

- AOTO (ASOCIAȚIA OPERA TOELOGICĂ ORTODOXĂ
- APM (ASOCIAȚIA PRODUCĂTORILOR DE MUZICĂ
- ARDAA (ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU DREPTURI DE AUTOR DIN AUDIOVIZUAL
- COPYRO (FONDUL LITERAR redenumit)
- DACIN-SARA (SOCIETATEA PENTRU DREPTURI DE AUTOR ÎN CINEMATOGRAFIE ȘI AUDIOVIZUAL – SOCIETATEA AUTORILOR ROMÂNI DIN AUDIOVIZUAL);
- PERGAM (SOCIETATEA AUTORILOR ȘI EDITORILOR ROMÂNI DE OPERE ȘTIINȚIFICE);
- OPERA SCRISĂ.RO;
- UCMR-ADA (UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA – ASOCIAȚIA PENTRU DREPTURI DE AUTOR);
- VISARTA (SOCIETATEA DE GESTIUNE COLECTIVĂ A DREPTURILOR DE AUTOR ÎN DOMENIUL ARTELOR VIZUALE)

În domeniul drepturilor conexe, funcționează 8 organisme de gestiune colectivă:

⁵Viorel, Roș; Dragoș, Bogdan; Octavia, Spineanu-Matei, *op. cit.*, p. 492;

- ADPFR (ASOCIAȚIA PENTRU DREPTURILE PRODUCĂTORILOR DE FONOGRAME DIN ROMÂNIA);
- ARAIEX (ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU ARTIȘTI INTERPREȚI SAU EXECUTANȚI
- CREDIDAM (CENTRUL ROMÂN PENTRU ADMINISTRAREA DREPTURILOR ARTIȘTILOR INTERPREȚI)
- UNART (UNIUNEA NAȚIONALĂ A ARTIȘTILOR DIN ROMÂNIA
- UPFAR – ARGOA (UNIUNEA PRODUCĂTORILOR DE FILM ȘI AUDIOVIZUAL ROMÂNIA – ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE GESTIUNE A OPERELOR DE AUDIOVIZUAL
- UPFR (UNIUNEA PRODUCĂTORILOR DE FONOGRAME DIN ROMÂNIA
- UPIF (UNIUNEA PRODUCĂTORILOR INDEPENDENȚI DE FONOGRAME
- UPVR (UNIUNEA PRODUCĂTORILOR DE VIDEOGRAME DIN ROMÂNIA

**✚ CRIMINALITATEA ÎN DOMENIUL DREPTULUI DE AUTOR
ȘI A DREPTURILOR CONEXE – MIJLOACE JURIDICE
PENALE DE COMBATERE**

Se impune o protejare prin mijloace de tip penal, coercitiv, în măsură a elimina elementele de natură infracțională:

❖ *Infracțiunea prevăzută în art. 139⁶*

Potrivit dispozițiilor art. 139⁶ alin. (1) „*Constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă următoarele fapte:*

a) realizarea, în scopul distribuirii, de mărfuri-pirat;

b) plasarea mărfurilor-pirat sub un regim vamal definitiv de import sau de export, sub un regim vamal suspensiv ori în zone libere;

c) orice altă modalitate de introducere a mărfurilor-pirat pe piața internă.

Voi face o prezentare a elementelor comune pentru cele 5 alineate, după care mă voi referi la elementele distinctive, respectiv elementele materiale.

Conform prezentării făcute de autorul C.R.Romițan în cartea sa „Protecția penală a proprietății intelectuale”, *obiectul juridic special* comun celor 5 infracțiuni, îl reprezintă relațiile sociale care se nasc și se desfășoară pentru apărarea drepturilor titularilor dreptului de autor și a drepturilor conexe.

Obiectul material al infracțiunilor este reprezentat de mărfurile pirat. Prin „mărfuri pirat”, în sensul legii, se înțeleg: toate copiile, indiferent de suport, inclusiv toate copertele realizate fără consimțământul titularului de drepturi, sau al persoanei legal autorizate de acesta și care sunt executate direct ori indirect, total sau parțial, de pe un produs purtător de drepturi de autor sau de drepturi conexe, sau după ambalajele sau copertele acestora. (Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe, modificată; art.139⁶ alin. 8).

Subiectul activ al infracțiunilor, îl reprezintă orice persoană fizică sau juridică, ce poate să răspundă penal. Sunt posibile toate formele de participare penală: coautorat, instigare, complicitate. Tentativa nu face obiectul sancționării.

Subiectul pasiv este reprezentat de către titularul dreptului de autor sau titularul drepturilor conexe drepturilor de autor. Putem să precizăm aici faptul că, dreptul de autor asupra operei colective aparține persoanei fizice sau juridice, sub responsabilitatea și sub inițiativa căreia a fost creată iar dreptul de autor asupra operei comune, aparține coautorilor acesteia, între care unul poate fi autorul principal.

În situația în care identificarea autorului nu este posibilă – făcând referire aici la forma *anonimatului* sau a operelor aduse la cunoștința publică sub *pseudonim* – subiectul pasiv poate fi și persoana fizică sau juridică ce exercită

dreptul de autor prin aducerea la cunoștința publică a operei, lucru valabil cât timp autorul nu vrea să își dezvăluie identitatea.

Săvârșirea infracțiunilor analizate este condiționată de existența unui produs purtător de drept de autor sau de drepturi conexe, marcându-se astfel *situația premisă*.

Urmarea imediată este reprezentată prin starea de pericol ce survine în urma activităților infracționale.

Legătura de cauzalitate existentă între elementul material și urmarea imediată rezultă din materialitatea faptei (ex re).

Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu. Competența de judecată revine, în primă instanță, tribunalului.

În ceea ce privește *latura subiectivă*, de obicei aceasta se regăsește sub aspectul intenției directe sau indirecte, însă putem observa și cazuri în care este prezentă și intenția directă calificată prin scop (infracțiunile cuprinse în art. 139⁶ alin. 1, lit. a), 139⁶ alin. 2 „*deținerea de mărfuri pirat în scopul utilizării prin comunicare publică la punctele de lucru ale persoanelor juridice*”).

❖ ***Infracțiunea prevăzută de art. 139⁸***

Fapta de a pune la dispoziția publicului „*inclusiv prin internet sau prin alte rețele de calculatoare, fără consimțământul titularilor de drepturi, a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe ori de drepturi sui-generis ale fabricantilor bazelor de date ori a copiilor acestora, indiferent de suport, astfel încât publicul să le poată accesa în orice loc sau în orice moment ales în mod individual*” constituie infracțiune, potrivit art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.⁶

Obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale ce se desfășoară în legătură cu protejarea titularilor drepturilor conexe dreptului de autor.

⁶Alisa Valeria, Toma în *Buletinul Informativ Documentar al M.A.I.*, 2016,

Obiectul material al infracțiunii îl reprezintă orice operă de creație intelectuală, produsele purtătoare de drepturi conexe sau sui-generis ale fabricanților bazelor de date, sau copiile acestora. Menționăm că „produsele purtătoare de drepturi conexe” presupun interpretările sau execuțiile artistice fixate, fonogramele, videogramele și propriile emisiuni ori servicii de programe ale organismelor de radiodifuziune și televiziune”, iar prin „baze de date” înțelegem o culegere de date sau de alte elemente independente, protejate ori nu prin drept de autor sau conex, dispuse într-o modalitate sistematică sau metodică și în mod individual accesibile prin mijloace electronice, sau prin orice altă modalitate”.⁷

De asemenea, „opera” presupune *„creația intelectuală originală din domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație a acesteia, modul sau forma concretă de exprimare și independent de valoarea sau destinația ei”*.⁸

Subiectul activ nu este calificat și poate fi orice persoană fizică sau juridică, însă pentru persoanele fizice, ele trebuie să posede abilități tehnice în informatică, fizică etc.

În doctrină se observă că există păreri contrare cu privire la calificarea subiectului activ în sensul că, dacă unii autori consideră că persoana fizică trebuie să posede abilități în informatică, alții nu susțin această teorie motivând că nu se poate cuantifica sintagma „cunoștințe corespunzătoare” în domeniul informaticii, astfel încât să se stabilească un prag al cunoștințelor persoanei fizice care răspunde penal.⁹

Considerăm că la individualizarea pedepsei trebuie să se țină cont de toate aspectele privind persoana inculpatului și să se facă o verificare a cunoștințelor informatice pe care acesta le posedă.

⁷Ciprian Raul, Romișan, *op. cit.*, p. 142;

⁸Rodica, Pârvu; Ciprian Raul, Romișan, *op. cit.*, p. 74;

⁹Bujorel, Florea, *Infracțiuni contra drepturilor de creație intelectuală*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 28;

Subiectul pasiv îl constituie titularii drepturilor conexe dreptului de autor împotriva cărora se răsfrânge fapta ilicită, respectiv titularul dreptului de autor, titularul drepturilor conexe, sau al drepturilor sui-generis ale fabricanților bazelor de date. Menționăm în acest sens, faptul că „fabricantul unei baze de date” reprezintă persoana fizică sau juridică ce a făcut o investiție în vederea obținerii, verificării sau prezentării conținutului unei baze de date. De asemenea, se impune existența unei situații-premisă și anume existența în prealabil a operelor de creație intelectuală, a produselor purtătoare de drepturi conexe dreptului de autor, existența unor baze de date, precum și a copiilor realizate după acestea.¹⁰

Cu privire la *latura obiectivă* a infracțiunii:

Elemental material constă în exercitarea activității prevăzute de art. 13, lit. f) și definite de art. 15, alin. 1, teza a II-a din Legea nr. 8/1996, fără consimțământul titularului de drepturi. Aici apare situația de uploadare fără autorizarea titularului de drepturi materiale protejate prin drepturi de autor și sau conexe.

Cu alte cuvinte, acțiunea care este înlăptuită este de comunicare publică a operei, ceea ce înseamnă, potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, „*orice comunicare a unei opere, realizată direct sau prin mijloace tehnice, făcută într-un loc deschis publicului sau în orice loc în care se adună un număr de persoane care depășește cercul normal al membrilor unei familii și al cunoștințelor acesteia, inclusiv reprezentarea scenică, recitarea sau orice altă modalitate publică de execuție ori de prezentare directă a operei, expunerea publică a operelor de artă plastică, de artă aplicată, fotografică și de arhitectură, proiecția publică a operelor cinematografice și a altor opere audiovizuale, inclusiv a operelor de artă digitală, prezentarea într-un loc public, prin intermediul oricărui mijloc, a unei opere radiodifuzate. De asemenea, se consideră publică orice comunicare a unei opere, prin mijloace cu*

¹⁰Ciprian Raul, Romițan; *op. cit.*, p. 142;

fir sau fără fir, realizată prin punerea la dispoziția publicului, inclusiv prin internet sau alte rețele de calculatoare, astfel încât oricare dintre membrii publicului să poată avea acces la aceasta din orice loc sau în orice moment ales în mod individual.” Dar, potrivit art. 13, lit. f) „utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public”.

De asemenea, tot aici se încadrează și situația oferirii/sharuirii unor asemenea materiale în rețelele peer-to-peer, aceasta se încadrează în prevederile art.139⁹, reprezentând reproducerea programului pentru calculatorul respectiv.

Menționăm faptul că, prima vânzare pe piața internă a unei copii a bazei de date de către titularul dreptului sui-generis, sau cu consimțământul acestuia, epuizează dreptul de a controla revânzarea acestei copii. Legea permite utilizarea unei opere aduse anterior la cunoștința publică fără consimțământul autorului, însă lucrul acesta trebuie făcut conform bunelor uzanțe, să nu contravină exploatării normale a operei și să nu prejudicieze pe autorul sau pe titularul dreptului de utilizare. Este permisă utilizarea conținutului unei baze de date neelectronice în scopul privat, ori pentru învățământ sau cercetare științifică, în măsura în care se justifică scopul necomercial urmărit, citând sursa de proveniență; de altfel, pot fi acceptate și utilizările în scopul apărării ordinii publice și siguranței naționale. La fel poate fi acceptată utilizarea și în cazul procedurilor administrative, sau juridictionale.¹¹

Urmarea imediată o reprezintă starea de pericol creată pentru titularul dreptului de autor al programului reprodus neautorizat pe sisteme de calcul.

Legătura de cauzalitate reiese ex re.

În ceea ce privește *latura subiectivă*:

¹¹Ciprian Raul, Romițan, *op. cit.*, p. 144;

Vinovăția: infracțiunea este săvârșită cu intenție fie directă, fie indirectă.

Tentativa nu se pedepsește.

Infracțiunea poate fi săvârșită în *formă continuă* – în varianta stocării sau în *formă continuată* – în varianta rulării sau executării.

Consumarea infracțiunii se produce instantaneu, în momentul punerii la dispoziția publicului a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe ori de drepturi sui-generis ale fabricanților bazelor de date ori a copiilor acestora, indiferent de suport, chiar dacă acestea nu au fost accesate de către public.

Sancțiunea prevăzută pentru această infracțiune este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

În ceea ce privește modificarea limitelor de pedeapsă, care au scăzut (reglementarea anterioară prevăzând pedeapsa închisorii cuprinsă între 1 și 4 ani) se observă o aliniere la tendințele din noul Cod penal, potrivit cărora reducerea fenomenului infracțional se poate înfăptui și cu aplicarea pedepselor cu efect preventiv, nu doar în baza gravității lor.¹²

Cuantumul zilelor amendă este cuprins între un minim de 1.800 lei (pentru un minim de 180 zile amendă x 10 lei – limita minimă a unei zile amendă) și 150.000 lei (pentru un maxim de 300 zile amendă x 500 lei – limita maximă a unei zile amendă).¹³

Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

❖ ***Infracțiunea prevăzută în art. 139⁹***

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 139⁹ „*constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani ori cu amendă reproducerea neautorizată pe sisteme de calcul a programelor pentru calculator în oricare dintre următoarele modalități: instalare, stocare, rulare sau executare, afișare ori transmitere în rețea internă.*”

¹²Bujorel, Florea, *op. cit.*, pp. 27, 33;

¹³Art. 61, alin. (2) și (4), lit. c) Cod penal;

Obiectul juridic special îl reprezintă în mod deosebit relațiile sociale ce se desfășoară în legătură cu protejarea titularilor drepturilor de autor ale programelor împotriva reproducerii, fără să fie obținut acordul în sensul respectiv.

Obiectul material îl constituie mijloacele prin care se realizează reproducerea neautorizată pe sisteme de calcul a programelor pentru calculator, respectiv suportul material în care se află programele pentru calculator reprezentând obiectul protecției.

Subiectul activ nefiind calificat îl reprezintă orice persoană fizică sau juridică, însă pentru persoanele fizice, ele trebuie să posede abilități în informatică și să fie apte pentru răspundere penală.

Subiectul pasiv îl constituie titularii drepturilor de autor ai programelor pentru calculator, împotriva cărora se răsfrânge fapta ilicită, săvârșită într-una din modalitățile menționate în lege. Subiect pasiv poate fi: autorul programului, succesorii săi în drepturi, angajatorul acestuia sau cesionarul dreptului de utilizare. În cazul autorilor de programe independenți, subiect pasiv poate fi și persoana după instrucțiunile căreia autorul programului a acționat.¹⁴

Trebuie să precizăm că în situația în care autorul programului nu are moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri din domeniul respectiv de creație. (Art.25 din Legea nr.8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe)

Situația premisă există și în cazul de față: programul de calculator să aibă o existență, aflată în perioada de protecție.

În ceea ce privește *latura obiectivă*:

Elementul material îl reprezintă însuși textul legii: reproducerea neautorizată pe sisteme de calcul a programelor pentru calculator, într-una din

¹⁴Ciprian Raul, Romițan, *Protecția programelor pentru calculator prin mijloace de drept penal*, în „Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale”, nr. 1/2005, p. 94;

modalitățile: instalare, stocare, rulare, executare, afișare ori transmitere în rețeaua internă.¹⁵

Prin sistem de calcul trebuie să înțelegem calculatorul propriu-zis, dar și altele asemănătoare (de exemplu un telefon mobil). Această noțiune nu se confundă cu cea de sistem informatic.¹⁶

Urmarea imediată o reprezintă starea de pericol creată pentru titularul dreptului de autor al programului reprodus neautorizat pe sisteme de calcul.

Legătura de cauzalitate reiese ex re.

În ceea ce privește *latura subiectivă*:

Vinovăția: infracțiunea este săvârșită cu intenție, fiind o infracțiune comisivă.

Tentativa nu se pedepsește.

Infracțiunea poate fi săvârșită în *formă continuă* – în varianta stocării sau în *formă continuată* – în varianta rulării sau executării.

Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

❖ ***Infracțiunea prevăzută de art. 140***

Potrivit alin. (1), articolului 140 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, „*constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă următoarele fapte comise fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de prezenta lege:*

- ❖ *a) reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;*

¹⁵A se vedea și http://www.stoppirateria.md/pdf/studies/Ghid_BSA.pdf, accesat și la data de 05.09.2015, ora 01:21 PM;

¹⁶http://www.cnaa.md/files/theses/2012/21494/mihai_dinca_abstract.pdf, accesat și la data de 05.09.2015, ora 01:22 PM;

- ❖ *b) distribuirea, închirierea sau importul pe piața internă al operelor ori al produselor purtătoare de drepturi conexe, altele decât mărfurile-pirat;*
- ❖ *c) radiodifuzarea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;*
- ❖ *d) retransmiterea prin cablu a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;*
- ❖ *e) realizarea de opere derivate;*
- ❖ *f) fixarea, în scop comercial, a interpretărilor sau a execuțiilor artistice ori a programelor de radiodifuziune sau de televiziune;*
- ❖ *g) încălcarea prevederilor art. 134.*

Obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale ce se desfășoară pentru apărarea drepturilor titularilor drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe drepturilor de autor.

Obiectul material îl constituie operele originale de creație intelectuală; pentru fapta incriminată la lit. f), obiectul material îl reprezintă interpretările, execuțiile artistice, programele de radiodifuziune sau de televiziune. Pentru fapta incriminată la lit. e), trebuie făcută precizarea că „opera derivată” este opera creată plecând de la una sau mai multe opere preexistente (exemplu: traduceri, adaptările, antologiile, compilațiile, culegerile, selectările care implică o activitate de creație intelectuală).¹⁷

Subiectul activ îl reprezintă orice persoană fizică, sau juridică, ce poate să răspundă penal.

Subiectul pasiv îl reprezintă titularul drepturilor de autor sau titularul drepturilor conexe drepturilor de autor în cauză.

Situația premisă o reprezintă pre existența unei opere de creație intelectuală și a produselor purtătoare de drepturi conexe, împotriva cărora se acționează în mod criminal.

¹⁷Rodica, Pârvu; Ciprian Raul, Romițan; *op.cit.*, p. 75;

Utilizările operelor în scopuri expres prevăzute în litera legii, sunt permise, în următoarele circumstanțe, fără necesitatea de a mai obține consimțământul autorului și fără a mai plăti vreo remunerație: în cazul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative, ori pentru scopuri de siguranță publică; în scopul analizelor, comentariilor; reproducerea pentru învățământ, de articole izolate, sau scurte extrase din opere, în măsura în care justifică întinderea citatului; în cadrul instituțiilor de învățământ, cu condiția ca executarea, dar și accesul publicului, să fie fără plată; pentru informare și cercetare, reproducerea operelor în scurte citate, în cadrul bibliotecilor, muzeelor, filmotecilor, fonotecilor, arhivelor instituțiilor publice culturale sau științifice, care funcționează fără scop lucrativ; utilizarea operelor în timpul celebrărilor religioase sau al ceremoniilor oficiale, organizate de către o autoritate publică; utilizarea, în scopuri publicitare, a imaginilor operelor prezentate în cadrul expozițiilor cu acces public sau cu vânzare, al târgurilor, licitațiilor publice de opere de artă, ca mijloc de promovare a evenimentului, excluzând orice utilizare comercială; reproducerea, distribuirea, radiodifuzarea a scurte fragmente de opere, în cadrul informațiilor privind evenimentele de actualitate, numai în măsura justificată de scopul informării; folosirea acestor opere în cazul utilizării în beneficiul persoanelor cu handicap, care sunt direct legate de acel handicap și în limita cerută de handicapul respectiv.

❖ *Infracțiunea prevăzută de art. 141*

Potrivit alin. (1), articolul 141 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, „constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă fapta persoanei care își însușește, fără drept, în întregime sau în parte, opera unui alt autor și o prezintă ca o creație intelectuală proprie.

(2) *Împăcarea înlătură răspunderea penală.*”

Obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale care se desfășoară în

jurul protecției autorilor de opere și, pe de altă parte, în jurul dreptului acestora de a decide sub ce nume vor fi aduse operele la cunoștința publică. Ne referim aici la dreptul la paternitatea operei, care este menționat în Legea nr. 8/1996 ca „dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei” și constă în dreptul autorului de a-și afirma calitatea de creator.¹⁸

Obiectul material corespunzător infracțiunii în cauză, nu există, întrucât fapta nu se răsfrânge asupra unor bunuri materiale.

Subiectul activ îl reprezintă atât o persoană fizică aptă să răspundă penal și orice persoană juridică ce poate răspunde penal - în cazul celei de-a doua fapte incriminate: aducerea la cunoștința publică a operei sub un alt nume decât cel decis de autor.

Subiectul pasiv îl reprezintă, pe rând, unul din următorii, după caz: autorul operei în sine, moștenitorii autorului, coautorii în cazul operelor comune sau colective, persoana fizică sau juridică ce coordonează o opera colectivă.

Situația premisă o constituie preexistența unei opere de creație intelectuală.

Elementul material pentru prima activitate ilicită, îl reprezintă fapta de însușire fără drept, a calității de autor al operei. Dreptul la calitatea de autor al unei opere este un bun imaterial constituind unul din cele mai importante prerogative care alcătuiesc drepturile autorului și constă în recunoașterea dreptului adevăratului autor al unei opere ca rezultat al activității sale creative.

Urmarea imediată o constituie starea de pericol produsă împotriva autorilor operelor în cauză.

Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

❖ *Infracțiunea prevăzută în art. 141¹*

Potrivit articolului 1 din legea privind dreptul de autor și drepturile

¹⁸Viorel Roș; Dragoș, Bogdan; Octavia, Spineanu-Matei; *op. cit.*, p. 216;

conexe, constituie infracțiuni următoarele fapte prevăzute în alin. (1): „*producerea, importul, distribuirea, deținerea, instalarea, întreținerea sau înlocuirea, în orice mod, a dispozitivelor de control al accesului, fie originale, fie pirat, utilizate pentru serviciile de programe cu acces condiționat, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de 6 luni la 3 ani sau cu amendă.*

(2) *Fapta persoanei care se racordează fără drept sau care racordează fără drept o altă persoană la servicii de programe cu acces condiționat constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.*

(3) *Utilizarea anunțurilor publice ori a mijloacelor electronice de comunicare în scopul promovării dispozitivelor-pirat de control al accesului la serviciile de programe cu acces condiționat, precum și expunerea sau prezentarea către public în orice mod, fără drept, a informațiilor necesare confecționării de dispozitive de orice fel, apte să asigure accesul neautorizat la serviciile de programe precizate, cu acces condiționat, ori destinate accesului neautorizat în orice mod la astfel de servicii, constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.*

(4) *Vânzarea sau închirierea dispozitivelor-pirat de control al accesului se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani.*

(5) *În sensul prezentei legi, prin dispozitive-pirat de control al accesului se înțelege orice dispozitiv a cărui confecționare nu a fost autorizată de către titularul drepturilor recunoscute prin prezenta lege în raport cu un anumit serviciu de programe de televiziune cu acces condiționat, realizat pentru facilitarea accesului la acel serviciu.”*

După analiza trăsăturilor comune ale infracțiunilor, mă voi opri asupra fiecărui alineat, particularizându-l prin intermediul elementului material distinctiv.

Obiectul juridic special îl reprezintă relațiile care se desfășoară pentru protecția televiziunilor ce presupun servicii de programe de televiziune cu acces condiționat.

Obiectul material diferă, după caz: pentru alin. 1 și 2, acesta se materializează în dispozitivele de control al accesului, și originale și pirat; pentru alin. 3, nu există obiect material; pentru fapta prevăzută la alin. 4, obiectul material constă în dispozitivele pirat de control al accesului.

Subiectul activ îl reprezintă orice persoană fizică sau juridică, ce poate răspunde penal. În ceea ce privește alin. 1, subiectul activ necesită calitatea de comerciant, prin prisma realizării „importului”.

Subiectul pasiv îl reprezintă televiziunile ce presupun servicii de programe cu acces condiționat.

Situația-premisă o constituie existența unui dispozitiv de control al accesului.

Urmarea imediată o reprezintă starea de pericol pentru televiziunile ce presupun servicii de programe cu acces condiționat.

Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

❖ *Infrațiunea prevăzută în art. 143*

Potrivit articolului 1, alin (1) „*constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă fapta persoanei care, fără drept, produce, importă, distribuie sau închiriază, oferă, prin orice mod, spre vânzare sau închiriere, ori deține, în vederea comercializării, dispozitive ori componente care permit neutralizarea măsurilor tehnice de protecție sau care prestează servicii care conduc la neutralizarea măsurilor tehnice de protecție sau care neutralizează aceste măsuri tehnice de protecție, inclusiv în mediul digital.*

(2) *Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă fapta persoanei care, fără drept, înlătură, în scop comercial, de pe opere sau de pe alte produse protejate ori modifică pe*

acestea orice informație sub formă electronică privind regimul drepturilor de autor sau al drepturilor conexe aplicabil.”

Obiectul juridic special pentru cele două fapte incriminate, îl reprezintă relațiile sociale ce se desfășoară pentru protecția prin măsuri tehnice și cea a informațiilor privind regimul drepturilor de autor, sau al drepturilor conexe drepturilor de autor.

Obiectul material diferă în funcție de natura faptei penale săvârșite, astfel: dispozitivele sau componentele care permit neutralizarea măsurilor tehnice de protecție – pentru fapta prevăzută la alin. 1, respectiv operele sau alte produse protejate – pentru fapta prevăzută la alin. 2.

Subiectul activ îl reprezintă orice persoană fizică sau juridică ce poate să răspundă penal. Infracțiunea poate fi săvârșită sub. forma complicității, a instigării sau a coautoratului.

Subiectul pasiv îl reprezintă titularul dreptului de autor, sau al drepturilor conexe dreptului de autor.

Situația premisă constă în preexistența unor opere sau a unor produse protejate prin măsuri tehnice de protecție.

Urmarea imediată constă în pericolul creat pentru titularii dreptului de autor sau ai drepturilor conexe dreptului de autor.

Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

Elementul material pentru prima infracțiune, îl reprezintă una dintre faptele de producere, import, distribuție sau închiriere, oferire prin orice mod spre vânzare sau închiriere ori deținere, în vederea comercializării, de dispozitive sau componente care permit neutralizarea măsurilor tehnice de protecție; prestarea de servicii ce conduc la neutralizarea măsurilor tehnice de protecție; în ceea ce privește cea de-a doua infracțiune, elementul material constă după caz, în: înlăturarea, în scop comercial, de pe opere sau de pe alte produse protejate, ori modificarea pe acestea a oricărei informații sub formă electronică privind regimul drepturilor de autor sau al drepturilor

conexe aplicabil, respectiv una dintre faptele de distribuire, import în scopul distribuirii, radiodifuzare, comunicare publică sau punere la dispoziția publicului, putând fi accesate în orice loc și în orice moment ales în mod individual, fără drept, prin intermediul tehnicii digitale, opere sau alte produse protejate pentru care informațiile existente sub formă electronică privind regimul drepturilor de autor sau al drepturilor conexe au fost înlăturate ori modificate fără autorizație.

PROMOVAREA INTERESULUI NAȚIONAL PRIN INTERMEDIUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

Promovarea interesului național prin intermediul proprietății intelectuale, poate fi de ajutor tuturor țărilor în exploatarea potențialului de proprietate intelectuală, acesta constituind un instrument puternic de dezvoltare economică și de progres social – cultural. Acest sistem contribuie la instaurarea unui echilibru între interesele inovatorului și interesul public, asigurând un mediu propice creativității și invenției, în beneficiul tuturor.

Educarea și formarea publicului cu privire la domeniul și importanța drepturilor de proprietate intelectuală, recrutarea resurselor umane specializate în domeniul proprietății intelectuale, realizarea unei cooperări eficiente între instituțiile și organismele naționale implicate în asigurarea

protecției proprietății intelectuale, constituie modalități cu adevărat importante în promovarea interesului fiecărui stat.

Aceste caracteristici mentale se vor regăsi în disponibilitatea de a accepta și integra diversitatea și complexitatea domeniilor de cunoaștere, flexibilitatea între gândirea inductivă și cea deductivă, analiză și sinteză, posibilitatea de a adopta perspectiva unui „celălalt” și a-i înțelege nu doar „raționamentele”, dar mai ales afectul și motivațiile.

Se impune, pentru înțelegerea fenomenului în totalitate, cunoașterea rădăcinilor noastre, nu numai ale dreptului, întrucât noi trebuie să cunoaștem raporturile în care intrăm fiecare dintre noi cu semenii noștri, cu statul și cu instituțiile sale, iar parcurgerea unor pagini din cartea „Teoria Generală a Dreptului” a autorilor C. Voicu și A. Voicu, ne ajută să înțelegem de ce dreptul este prezent în fiecare act al voinței noastre, dinainte de a ne naște și după ce s-a terminat biologic existența noastră.¹⁹

COMBATEREA CONTRAFACERII ȘI PIRATERIEI

Contrafacerea și pirateria sunt activități infracționale complexe și pentru combaterea lor trebuie înțeles fenomenul, trebuie identificate modurile de operare și trebuie înlăturat motivul care îi determină pe consumatori să „întrețină” astfel de activități.

În ceea ce privește revistele de specialitate, în România cea mai importantă revistă este **Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale** ce cuprinde articole și comentarii de jurisprudență cu aportul practicienilor și profesorilor experimentați din țară, fiind singura publicație de acest tip din literatura juridică din țară. Revista contribuie la crearea unui cadru potrivit pentru „*exprimarea opiniilor specialiștilor privind dreptul proprietății intelectuale, la formularea de*

¹⁹Costică, Voicu și Adriana Camelia, Voicu; „*Teoria Generală a Dreptului*”, București, 2013;

*propuneri în vederea perfecționării legislației în domeniu, care să conducă la armonizarea sa cu cea internațională și comunitară”.*²⁰

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ

În ceea ce privește sistemul național de ordine și siguranță publică, Guvernul României a aprobat Strategia națională de ordine și siguranță publică pentru anii 2015 – 2020, prin care se urmărește eficientizarea acestui sistem „*printr-o abordare proactivă, orientată către nevoile de securitate în serviciul cetățeanului, precum și prin asigurarea unui mediu caracterizat prin ordine, libertate și justiție*”.²¹

Pentru fiecare gen de infracțiuni, au fost stabilite obiective și direcții specifice de acțiune, astfel că, în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală, a fost stabilit obiectivul nr. 2 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și a altor forme ale criminalității economico-financiare, cu următoarele direcții de acțiune:

- Redimensionarea și intensificarea activităților informativ – operative și de cercetare penală pentru fapte de evaziune fiscală, contrabandă și infracțiuni care aduc atingere drepturilor de proprietate intelectuală;
- Accelerarea măsurilor de prevenire și combatere a evaziunii fiscale, concomitent cu reducerea economiei subterane și generarea unui mediu de afaceri în care competiția să se desfășoare fără distorsiuni;
- Accentuarea de către Grupul Interministerial Strategic (GIS), a măsurilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de manifestare a macrocriminalității, protejarea teritoriului vamal național și comunitar, a celui cu produse cu regim

²⁰ <http://www.asdpi.ro/33-static>;

²¹ Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2015 – 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 779/2015, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 763/13.10.2015;

special, produselor contrafăcute, precum și a traficului și comerțului ilegal cu produse accizabile;

STRATEGIA NAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE

Evenimentele produse în decursul timpului au dovedit că, la nivelul fiecărui stat, este necesară adoptarea unei strategii și în domeniul proprietății intelectuale, deoarece prin intermediul acesteia se generează bunăstare și progres iar fără o strategie care să coordoneze coerent eforturile depuse la nivelul instituțiilor publice sau private în dezvoltarea și apărarea proprietății intelectuale, vor exista discrepanțe majore, atât la nivel național (diferențe între regiunile țării), cât și la nivel internațional (diferențe între state).

Astfel, în 2003, în România a fost elaborată prima Strategie Națională în domeniul Proprietății Intelectuale (2003-2007) aprobată prin H.G. nr. 1424 din 4 decembrie 2003²², precum și Planul de acțiune privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale (2005-2007), aprobat în ședința Guvernului din 29 septembrie 2005, în scopul îndeplinirii angajamentelor asumate de România prin Capitolul 5 („Dreptul societăților comerciale”) de negociere cu Uniunea Europeană.

Așa cum se arată și în Strategia Națională în domeniul Proprietății Intelectuale (Proiectul 2011-2015), protecția penală a drepturilor de proprietate intelectuală contribuie la prevenirea săvârșirii faptelor penale la regimul drepturilor de proprietate intelectuală iar indicatorii relevanți pentru gradul de respectare a drepturilor de proprietate intelectuală privind perioada 2011-2015 arată că numărul infracțiunilor se menține în continuare ridicat, dar se observă și intersul acordat de organele de cercetare pentru descoperirea acestui gen de

²² Publicată în M. Of. nr. 905 din 18 decembrie 2003.

infracțiuni. În acest sens, am prezentat în cadrul lucrării, *Situația cauzelor penale instrumentate în materia drepturilor de proprietate intelectuală (a infracțiunilor la Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe) în perioada 2011 – 2014 la nivelul Ministerului Public.*

În prezent, în România, trebuie implementată/aprobată o nouă strategie în domeniul proprietății intelectuale, existând în acest sens Proiectul de Strategie națională în domeniul proprietății intelectuale pentru perioada 2011-2015, care trebuie reanalizat și reînnoit, deoarece până în prezent nu a fost adoptată o hotărâre de guvern care să-l aprobe²³.

PROPUNERI DE LEGE FERENDA ȘI DE MODIFICARE A LEGII NR. 8/1996 PRIVIND DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

În mediul academic, atât sistemul anglo-american, cât și cel continental, oferă posibilitatea ca practicienii sau teoreticienii dreptului să facă propunerile considerate necesare cu privire la o lege viitoare, iar expresia folosită în acest sens este „lege ferenda” care provine din latină și care înseamnă „lege viitoare”, cu derivatul „de lege ferenda” adică „despre legea care urmează să fie elaborată”, expresie utilizată pentru a denumi soluții de reglementare care se preconizează sau se recomandă a fi adoptate de legiuitor.²⁴

²³ <http://www.orda.ro/default.aspx?pagina=227>

²⁴ <http://legeaz.net/dictionar-juridic/de-lege-ferenda>, accesat și la data de 05.09.2015, ora 01:40 PM;

Termenul este în opoziție cu expresia „de lege lata” care înseamnă legea curentă/prezentă.

Propunerile sunt:

✚ Modificarea dispozițiilor art. 107, alin. (2), (3), (4), (5), (7), (8) și (9) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările ulterioare astfel:

„(2) Remunerația compensatorie pentru copia privată se plătește pentru suporturile și aparatele prevăzute la art. 34 alin. (2), indiferent dacă procedeul folosit este unul analogic sau digital, atât de către fabricanții și importatorii din România, cât și de către cei care achiziționează intracomunitar astfel de suporturi și aparate, respectiv care introduc în circuitul comercial din România sau distribuie astfel de suporturi și aparate provenite din Piața Internă și Spațiul Economic European, pentru care nu a fost achitată remunerația compensatorie în Piața Internă și Spațiul Economic European iar pentru cele exterioare SEE sau PI, remunerația se taxează în mod similar produselor introduse în SEE sau PI. Remunerația cuvenită titularilor de drepturi care ar fi prejudiciați în România pentru că nu ar beneficia de remunerația achitată în alt stat, se recuperează de la organismul de gestiune colector din statul în care s-a perceput taxa.

(3) Operatorii economici *prevăzuți la alin. (2)*, sunt obligați să se înregistreze la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor, în Registrul Național al Copiei Private și pot desfășura activitățile respective de import, producție sau *achiziție intracomunitară, respectiv distribuție*, numai după obținerea de la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor a certificatului de înregistrare, eliberat în termen de 15 zile lucrătoare de la data solicitării.

(4) Lista suporturilor și a aparatelor pentru care se datorează remunerația compensatorie pentru copia privată, precum și quantumul acestei

remunerații se negociază *din 2 în 2 ani*, dacă una dintre părți o cere, în cadrul unor comisii constituite din:

a) câte un reprezentant al *organismelor de gestiune colectivă*, care funcționează pentru câte o categorie de drepturi, pe de o parte;

b) câte un reprezentant al principalelor structuri asociative mandatate de operatorii economici *prevăzuți la alin. (2)*. Poate face parte din comisie și câte un reprezentant al primilor 3 operatori economici prevăzuți la alin. (2), care nu sunt membri în structurile asociative, *dintre cei care au solicitat aceasta în termenul prevăzut la art. 131 alin. (2) lit. b)*, pe baza cifrei de afaceri și a cotei de piață, declarate în acest scop pe proprie răspundere la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor.

(5) În vederea inițierii procedurii de negociere a listei prevăzute la alin.(4), *structurile asociative mandatate de operatorii economici prevăzuți la alin.(2) sau organismele de gestiune colectivă*, vor depune la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor o cerere conținând lista suporturilor și aparatelor. Lista se elaborează în mod distinct pentru aparatele și suporturile din domeniul sonor și audiovizual și pentru aparatele și suporturile din domeniul grafic și se negociază în două comisii.

[...]

(7) Remunerațiile sunt procentuale și se calculează, *după caz*: la valoarea în vamă, în cazul importurilor, *la valoarea din factura de achiziție externă, în cazul suporturilor și aparatelor provenite din Piața Internă și Spațiul Economic European*, și, respectiv, la valoarea fără TVA, cu ocazia punerii în circulație a produselor de către fabricanții din România ori distribuitorii menționați la alin.(2), și se plătește în luna următoare importului sau datei de facturare.

(8) Remunerațiile sunt datorate pentru aparatele și suporturile prevăzute la art. 34 alin. (2), inclusiv suporturi digitale, și pentru coli de hârtie format A4, *indiferent de gramaj*.

(9) Remunerația compensatorie pentru copia privată reprezintă o cotă procentuală din valoarea specificată la alin. (7), după cum urmează:

a) coli de hârtie, format A4, *indiferent de gramaj*: 0,1%;

b) alte suporturi: 3%;

c) pentru aparate: 0,5%.”

Introducerea unui nou alineat (10¹) la articolul 139 din Legea nr. 8/1996:

„Titularii de drepturi de autor, vătămați în drepturile lor, pot solicita instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act de proprietate în favoarea lor pentru bunurile care fac obiectul faptelor ilicite în domeniul proprietății intelectuale, precum și pentru echipamentele folosite pentru producerea unor astfel de bunuri” sau elaborarea unui proiect de lege în acest sens, prin care să se stipuleze mai multe aspecte cu privire la produsele contrafăcute, astfel încât să nu fie distruse toate bunurile contrafăcute fără ca partea vătămată/titularul de drepturi de autor să poată dispune în vreun fel de ele.

Alte propuneri:

Elaborarea unui Cod de Proprietate Intelectuală român, după modelul francez

Legiuitorul francez a considerat că, datorită complexității domeniului, se impune elaborarea unui cod care să cuprindă toate aspectele privitoare la proprietatea intelectuală, astfel încât în Franța, în anul 1992, a fost adoptat un Cod al Proprietății Intelectuale. Codul este împărțit în partea legislativă și partea de reglementare. Partea legislativă, cuprinde 3 părți: Partea I *Proprietatea literară și artistică*, în care sunt cuprinse dispoziții cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, Partea a II-a, ce cuprinde toate dispozițiile cu privire la proprietatea industrială și partea a III-a, ce cuprinde dispoziții cu privire la aplicabilitatea normelor pe teritorii/ regiuni.

Astfel, toate dispozițiile referitoare la proprietatea intelectuală, inclusiv dispozițiile ce țin de răspunderea civilă și penală, se regăsesc în cod.

În acest fel, munca unui profesionist francez, specializat în domeniul proprietății intelectuale este organizată și ușurată, pe când unui specialist român îi trebuie o

muncă susținută de cercetare asiduă pentru a găsi toate actele normative care privesc proprietatea intelectuală, iar rezultatul final nu este garantat, întrucât poate omite vreo Ordonanță a Guvernului de modificare a vreunei legi etc.

✚ Organizarea, în cadrul instituțiilor de învățământ superior, de cursuri de masterat, dedicate studiului detaliat și aplicat al dreptului de proprietate intelectuală, în colaborare cu specialiști din Romania

În prezent, în România nu există în programa învățământului universitar din cadrul niciunei universități cursuri de masterat în domeniul dreptului de proprietate intelectuală, chiar dacă este nevoie de personal specializat în acest domeniu.

Proprietatea intelectuală necesită un studiu organizat și pentru a fi înțeleasă și aplicată corect, este nevoie de coordonare din partea specialiștilor în acest domeniu, întrucât nu toți pot fi autodidacți, din motive diverse ce țin de timp, organizare etc.

✚ Elaborarea de către unitățile de aplicare a legii (poliție și parchete), a unui program internațional de cooperare, de prevenire și combatere a criminalității, în domeniul dreptului de proprietate intelectuală.

În cadrul Poliției Române există o unitate specializată, respectiv Direcția de Combatere a Criminalității Organizate, ce are competență teritorială generală, desfășurând acțiuni specifice de combatere a criminalității organizate la nivel național.

Întrucât criminalitatea în domeniul proprietății intelectuale implică mai multe teritorii și diverse activități infracționale, infractorii dând dovadă de ingeniozitate sporită, este necesar a se implementa un program internațional de cooperare, al cărui obiectiv general să fie cooperarea eficientă la nivel internațional între organele de aplicare a legii în lupta împotriva criminalității. Astfel, trebuie asigurat unui cadru informatic cel puțin, eficient, în vederea schimbului de informații și bune practici.

România, prin Ministerul Afacerilor Interne, este implicată în programul de „Cooperare în spațiul Schengen și combaterea crimei organizate și a infracționalității transfrontaliere, inclusiv a traficului și a grupurilor infracționale

itinerante”²⁵, dar este necesară și implementarea unui program în domeniul proprietății intelectuale, cu stabilirea obiectivelor specifice.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative interne și internaționale

1. Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe
2. Legea nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial
3. Codul penal al României
4. Codul civil al României
5. Codul de procedură civilă al României
6. Legea nr. LXXVI/1999 privind dreptul de autor și drepturile conexe, din Ungaria
7. Codul penal al Ungariei
8. Codul de Proprietate Intelectuală al Franței din 1 iulie 1992
9. Decretul legislativ regal 1/1996 de aprobare a Legii dreptului de autor, din Spania
10. Codul penal al Spaniei
11. Legea germană din 1965 privind dreptul de autor și drepturile conexe
12. Legea nr. 56/1993 privind dreptul de autor și drepturile conexe, din Bulgaria
13. Legea nr. 633/1941 privind dreptul de autor și drepturile conexe, din Italia

²⁵ <http://www.eeagrants.ro/cooperare-schengen-si-combaterea-criminalitatii-transfrontaliere-si-a-crimei-organizate-inclusiv-a-traficului-de-persoane-si-a-grupurilor-criminale-itinerante;>

14. Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2015 – 2020
15. Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale 2012-2015 - proiect
16. Strategia de proprietate intelectuală a Republicii Moldova pentru anii 2012-2020

Cursuri universitare, tratate, monografii, îndrumare practice, publicate la edituri cu prestigiu internațional sau cu prestigiu recunoscut în domeniul științelor juridice

1. Benghozi Pierre-Jean and Walter Santagata “*Market Piracy in the Design-based Industry: Economics and Policy Regulation*”; în *Economie Appliquée* nr. 3, 2001
<https://halshs.archives-ouvertes.fr/hal-00262515/document>
2. Canton James, *Provocarile viitorului*, Editura Polirom, Iași, 2010
3. Cătuna Ligia, *Drept civil. Proprietatea intelectuală*, Editura C.H.Beck, București, 2013
4. Circa Adrian, *Protecția drepturilor intelectuale. Actualități și perspective*, Editura Universul Juridic, București, 2013
5. Codreanu Nicolae Remus, *Infrațiunile contra drepturilor de proprietate intelectuală, Școala doctorală*, București, 2011
6. Dincă Mihai, *Analiza juridico-penală a infracțiunilor privind dreptul de proprietate intelectuală*, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, 2012
http://www.cnaa.md/files/theses/2012/21494/mihai_dinca_thesis.pdf
7. Drahos Peter, Ruth Mayne, *Global Intellectual Property Rights: Knowledge, Access and Development*, Palgrave, Macmillan, 2002
8. Dobrinioiu Maxim, *Infrațiuni în domeniul informaticii*, București, 2006
<http://e-crime.ro/ecrime/site/files/93361241097364Infrațiuniindomeniulinformatic.pdf>
9. Eminescu Yolanda, *Dreptul de autor, Legea nr. 8/1996 din 14 martie 1996 comentată*, Editura Lumina Lex, București, 1997

10. Eminescu Yolanda, *Tratat de Proprietate Industrială, Vol. 1, 2 și 3*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1982
11. Eminescu Yolanda, *Opera de creație și dreptul. O privire comparativă*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1987
12. Eminescu Yolanda, *Dreptul de autor*, Editura Lumina Lex, București, 1994
13. Enache Ionuț-Ștefan, *Investigarea fraudelor din domeniul proprietății intelectuale*, Editura Romived Publishers, Bacău, 2011
14. Ficsor Mihály, *Gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe*, Editura SC Universul Juridic SRL, București 2010, Geneva 2002, cu acordul World Intellectual Property Organization
15. Florea Bujorel, *Infrațiuni contra drepturilor de creație intelectuală*, Editura Universul Juridic, București, 2015
16. Gheorghiu Gheorghe, Ionescu Bucura, Ștenc Alexandru, *Dreptul brevetului*, Editura Lumina Lex, București, 2005
17. Gheorghiu Gheorghe, Cernat Sebastian-Cosmin, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Universul Juridic, București 2009
18. Lambert Jane – *Enforcing intellectual property rights*, Editura Gower, 2009
<https://books.google.ro/books?id=FftVDVPVTfIC&pg=PR4&lpg=PR4&dq=Lambert+Jane+%E2%80%93+Enforcing+intellectual+property+rights,+2009&source=bl&ots=piikozuwu0&sig=Tg9FtWGVMYmRKKmnrZdVrz8WWk8&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwitz8CT2O3LAhUjApoKHSZuC4MQ6AEIHzAB#v=onepage&q=Lambert%20Jane%20%E2%80%93%20Enforcing%20intellectual%20property%20rights%2C%202009&f=false>
19. Lazăr Valerică, *Infrațiuni contra drepturilor de proprietate intelectuală*, Editura Lumina Lex, București 2002
20. Macovei Ioan, *Dreptul proprietății intelectuale, Curs universitar*, Ediția 2, Editura C.H.Beck, București, 2006
21. M'Bow Amandou-Mahtar, *UNESCO: universality and international intellectual co-operation*, Paris, 1986
22. Mészáros Andrei Sebastian, *Inconștientul colectiv în formarea și păstrarea tradițiilor la români*

<https://andreimeszaros.wordpress.com/2012/11/22/inconstientul-colectiv-in-formarea-si-pastrarea-traditiilor-la-romani/>;

23. O'Mathuna Donal P. & Adam McAuley “*Counterfeit Drugs: Towards and Irish Response to a Global Crisis*”, 2005

24. Pantea Marius – *Investigarea fraudelor, Curs universitar*, Editura Pro Universitaria, 2012

25. Pârvu Rodica, Ciprian-Raul Romițan, *Dreptul de autor și drepturile conexe*, Editura All Beck, București 2005

26. Pîrțac Olivia, *Apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanei în Republica Moldova*, Tipografia Centrală, iunie 2005
<http://ijc.md/Publicatii/resurse/onoare.pdf>

27. Pocora Mihail Silviu, Monica Pocora, *Infrațiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii*, Editura Universul Juridic, Bucuresti, 2014

28. Romițan Ciprian Raul, Drăgan Jenică, *Mic dicționar de proprietate intelectuală: drepturile de autor și drepturile conexe*, Editura Lumina Lex, București, 2004

29. Romițan Ciprian Raul, George Buta, *Drept comunitar al proprietății intelectuale, Dreptul de autor și drepturile conexe, Culegere de acte normative*, Editura C.H. Beck, București, 2008

30. Romițan Ciprian-Raul, *Protecția penală a proprietății intelectuale*, Editura C.H. Beck, București, 2006

31. Romițan Ciprian Raul, *Drepturile morale de autor*, Editura Universul Juridic, București, 2007

32. Rosenblatt Betsy, *Moral Rights Basic/ Elemente de bază ale drepturilor morale*, Harvard law School, 1998
<https://cyber.law.harvard.edu/property/library/moralprimer.html>;

33. Roș Viorel, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București 2005

34. Roș Viorel, *Dreptul proprietății intelectuale, Curs universitar*, Editura Global Lex, București 2001

35. Seucan Andreea Paula, *Drepturile morale și drepturile patrimoniale ale autorului*, Editura Universul Juridic, București 2011
36. Speriusi-Vlad Alin, *Protejarea creațiilor intelectuale*, Editura C.H. Beck, București 2015
37. Spinello Richard, Bottis Maria, *A Defense of Intellectual Property Rights*, Edward Elgar Publishing Company, USA, 2009
38. Ștrenc Alexandru Cristian, *Tehnologia informației: protejarea și respectarea dreptului proprietății intelectuale*, Editura Universul Juridic, București, 2010
39. Toma Alisa Valeria, *Corelația dintre manifestările membrilor unei națiuni și tradițiile naționale existente*, Oradea, 2015
40. VasIU Ioana, *Criminalitatea informatică*, Editura Nemira, București, 2001
41. Voicu Costică, Voicu Adriana Camelia: „*Teoria Generală a Dreptului*”, Editura Universul Juridic, București, 2013
42. Voicu Adriana Camelia, *Criminalitatea economico-financiară, factor de amenințare la adresa ordinii publice*, Editura Sitech, Craiova, 2008

Articole publicate în reviste indexate în baze de date internaționale recunoscute

1. Boța Moisin Monica Florina, *Dreptul de autor și drepturile conexe asupra operei cinematografice: transmiterea drepturilor de autor asupra operei cinematografice*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2014
2. Buzatu Nicoleta-Elena, *Analiza infracțiunii prevăzută în art.139° din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 4/2013
3. Dănilă Cătuna Ligia, *Subiectul dreptului de autor din perspectiva Noului Cod civil*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2012
4. Duvac Constantin, *Accesul ilegal la un sistem informatic în reglementarea Noului Cod penal*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2012

5. Florea Bujorel, *Considerații asupra protecției juridice a bazelor de date și a datelor deschise prin legislația dreptului de autor*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2014
6. Florea Bujorel, *Contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 4/2013
7. Florea Sonia, *Aspecte privind reglementarea acțiunii în concurență neloială în dreptul român și în dreptul străin*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 4/2013
8. Gheorghiu, Gheorghe, Iacob, Liana, *Calitatea de autor și calitatea de titular al operelor audiovizuale în cadrul internațional*, „Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale”, nr. 2/2005
9. Gheorghiu Gheorghe, *Operele audiovizuale. Drepturile patrimoniale (II)*, „Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale”, nr. 2/2006
10. Gheorghiu Gheorghe, *Noi aspecte privind armonizarea normativă comunitară în materia faptelor juridice și proprietății intelectuale*, „Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale”, nr.4/2007
11. Gheorghiu Gheorghe, *Baze de date și protecția lor*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2016
12. Grigorie Ionel, *Protecția penală a dreptului de autor și copia privată*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 2/2012
13. Grigoroaia Rucsandra, *Unele reflecții juridice privind autorii operelor cinematografice ca opere audiovizuale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2014
14. Grofu Nicolae, *Dispunerea constatărilor tehnico – științifice și a expertizelor în cazul infracțiunilor prevăzute în art. 139⁶ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 2/2012
15. Marinescu Ana-Maria, *Prezentare generală privind gestiunea colectivă în România*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2016
16. Marinescu Ana-Maria, *Analiza Directivei 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a*

drepturilor conexe, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2014

17. Olteanu Edmond Gabriel, *Dreptul de autor asupra tezei de doctorat și reglementările Legii nr. 1/2011*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2012

18. Popovici Paul, *Copia privată în era digitală*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 2/2012

19. Romițan Ciprian Raul, *Protecția programelor pentru calculator prin mijloace de drept penal*, în „Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale”, nr. 1/2005

20. Roș Viorel, Ciprian Raul, Romițan, *Drepturile artiștilor interpreți și executanți*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2016

21. Roș Viorel, Livădariu Andreea, *Condiția originalității în operele științifice*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 2/2014

22. Slavu Violeta, *Protecția dreptului de autor în dreptul francez comparativ cu alte legislații naționale*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 4/2013

23. Slavu Violeta, *Apărarea dreptului de autor prin mijloace de drept penal*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2012

24. Speriusi-Vlad Alin, *Despre condițiile generale de protecție a creației intelectuale: utilitatea acesteia și creativitatea proprie autorului*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2016

25. Speriusi-Vlad Alin, *Despre originalitate, noutate, prioritate și despre plagiat*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2014

26. Șulea Ionela Cecilia, *Aspecte particulare referitoare la drepturile patrimoniale rezultate din realizarea unei opere în sistemul de drept și doctrina franceză*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 3/2014

27. Țigănaș Ion, *Elementele contractului de transmitere a drepturilor patrimoniale de autor (Părțile și obiectul)*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 1/2016

28. VasIU Ioana, VasIU Lucian, *O abordare la nivel global a cybercriminalității*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 4/2012

29. VasIU Ioana, VasIU Lucian, *Obținerea și folosirea neautorizată a codului sursă al unui program pentru calculator: aspecte teoretice și cazuri din practica americană*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, nr. 4/2011

Bibliografie online

1. http://www.wipo.int/ip-development/en/legislative_assistance/

2. <http://ecrime.ro/ecrime/site/files/93361241097364Infrastructiuniindomeniulinformativ.pdf>

3. <http://www.psychologies.ro/cunoaste-te-2/dezvoltare-personala-cunoaste-te-2/cum-suntem-legati-prin-inconstientul-colectiv-2136736>

4. http://www.biblioteca.ct.ro/osim_2013.pdf

5. www.asdpi.ro

6. <http://www.wipo.int/policy/en/>

7. www.scj.ro

8. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32006L0116>

9. http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.2.4.html

10. www.orda.ro

11. <http://portal.just.ro>

12. http://www.biblioteca.ct.ro/osim_2013.pdf

13. <http://www.osim.ro/desene/stocholm967.htm>